

SIKKERHETSDATABLAD

Primus Power Gas/LPG Canister/Summer Gas/Winter Gas (Samledatablad)

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1 Produktidentifikator

Handelsnavn Primus Power Gas/LPG Canister/Summer Gas/Winter Gas (Samledatablad)

1.2 Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Bruksområder Allroundgass.

1.3 Opplysninger om leverandøren på sikkerhetsdatabladet

Leverandør Primus AB
Box 6041, 171 06 Solna
Sverige
Tel: +46-8-564 842 30
Fax: +46-8-564 842 40
E-mail: info@primus.se
www.primus.se

1.4 Nødtelefonnummer

Nødnummer 112 / Giftinformasjonen, telefon: (+47) 22 59 13 00
WEB: <http://www.helsedirektoratet.no/giftinfo>

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC,
99/45/EC & 2001/58/EC (DSD/DPD)

F+
R-12

Klassifisering i henhold til 1272/2008
(CLP)

GHS04, GHS02, Fare
Flam. Gas 1: H220
Press. Gas (*): H280

Fareidentifikasjon

Trykkbeholder. Skal beskyttes mot sollys og må ikke utsettes for temperaturer over 50 °C. Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke når den er tom.

2.2 Merkingselementer

CLP

Farepiktogrammer

Signalord	Fare
Faresetninger	Flam. Gas 1: H220 Ekstremt brannfarlig gass. Press. Gas (*): H280 Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming.
Sikkerhetssetninger	P101 Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden. P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P210 Holdes vekk fra varme/gnister/åpen flamme/varme overflater. Røyking forbudt. P377 Brann ved gasslekkasje: Ikke slukk med mindre lekkasjen kan stanses på en sikker måte. P381 Fjern alle tennkilder dersom dette kan gjøres på en sikker måte. P410+P403 Beskyttes mot sollys. Oppbevares på et godt ventilert sted.
Inneholder	hydrokarboner, c3-4-rike, petroleumsdestillat furfurylmerkaptan, luktstoff propan butan isobutan
2.3 Andre farer	
Oppfyller kriteriene for vPvB	Nei.
Oppfyller kriteriene for PBT	Nei.
Andre farer som ikke fører til klassifisering	Ingen kjente farer.

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.2 Stoffblandinger

Ingredienser

Navn	EC-nr.	CAS-nr.	Innhold	Symbol	Klassifisering
hydrokarboner, c3-4-rike, petroleumsdestillat	270-990-9	68512-91-4	100 %	F+	R-12
furfurylmerkaptan, luktstoff	202-628-2	98-02-2	20 ppm	-	R-10
propan	200-827-9	74-98-6		F+	R-12
butan	203-448-7	106-97-8		F+	R-12
isobutan	200-857-2	75-28-5		F+	R-12

CLP

Navn	REACH-nr	Innhold	Symbol	Klassifisering	CAS-nr
hydrokarboner, c3-4-rike, petroleumsdestillat	01-21194859 26-20-xxxx	100 %	GHS04, GHS02, , Fare	Flam. Gas 1: H220	68512-91-4
furfurylmerkaptan, luktstoff		20 ppm	GHS02, , Advarsel	Flam. Liq. 3: H226	98-02-2
propan	01-21194869 44-21		GHS04, GHS02, , Fare	Flam. Gas 1: H220	74-98-6
butan	01-21194746 91-32		GHS04, GHS02, , Fare	Flam. Gas 1: H220	106-97-8
isobutan	01-21194853 95-27		GHS04, GHS02, , Fare	Flam. Gas 1: H220	75-28-5

Sammensetningskommentar	Blanding av butan, isobutan og propan med tilsatt luktstoff (Furfurylmerkaptan). CAS-nr. 68512-91-4: Merknad K: Klassifiseringen som kreftframkallende eller arvestoffskadelig kan utelates dersom det kan påvises at stoffet inneholder under 0,1 vektprosent 1,3-butadien (EINECS-nr. 203-450-8).
--------------------------------	--

Se avsnitt 16 for setninger i fulltekst.

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt Sørg for ro, varme og frisk luft. Plasser bevisstløse skadede på siden og påse at pusten ikke hindres. Ved åndedrettsstans gis kunstig åndedrett. Ikke gi noe å drikke hvis personen er bevisstløs.

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Spesifikk førstehjelp Ingen spesielle førstehjelpstiltak angitt.

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Innånding Sørg for ro, varme og frisk luft. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.

Svelging Svelging er lite sannsynlig da produktet er i en aerosolboks (spray). Skyll nese, munn og svelg med vann. Ved vedvarende irritasjon, kontakt lege.

Hud Vask huden med såpe og vann. Fjern ikke tøy ved forfrysning. Kontakt lege hvis irritasjonen vedvarer. Frostskaade skal behandles av lege.

Øyne Skyll straks med myk, temperert vannstråle eller øyenskyllvann i flere minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.

AVSNITT 5: Brannslukkingstiltak

5.1 Slokkingsmidler

Brannslukkingsmidler Pulver, skum eller CO₂. Ikke bruk vannstråle ved brannslukking da dette vil spre brannen.

Brannbekjempelse Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Karakteristiske farer Ekstremt brannfarlig. Damper er tyngre enn luft og kan bre seg langs bakken til tennkilder. Ved oppvarming kan beholdere eksplodere.

Forbrenningsprodukter Ved brann dannes: Karbonmonoksid (CO), Karbondioksid (CO₂),

5.3 Råd til brannmanskaper

Vernetiltak ved brann Brannpersonell som utsettes for forbrenningsgasser/spaltningsprodukter, skal ha lufttilført åndedrettsvern.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Personbeskyttelse Benytt nødvendig verneutstyr - se avsnitt 8. Unngå hud-, øyekontakt og innånding av damp. Røyking og bruk av åpen ild og andre antennelseskilder er forbudt. Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Miljøbeskyttelse Forhindre utslipp til avløpssystem, vann eller jord.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprenskningsmetoder La fordampe. Hold vekk fra trange rom pga. eksplosjonsfare. Absorber i inert, fuktig, ikke brennbar materiale. Spyl deretter området med vann. Oppsamlet materiale leveres i lukkede og merkede beholdere til godkjent mottaksstasjon.

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Avfall behandles iht. avsnitt 13.

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Forholdsregler ved bruk Benytt nødvendig verneutstyr - se avsnitt 8. Unngå innånding av damper. Unngå søl, hud- og øyekontakt. Sørg for god ventilasjon. Unngå oppvarming, gnist og åpen ild. Damper er tyngre enn luft og kan spre seg langs bakken. Damper kan danne eksplosive blandinger med luft.

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforeneligheter

Forholdsregler ved lagring Oppbevares på kjølig, tørt og ventilert lager og i lukkede beholdere. Beskytt mot lys, også mot direkte sollys. Brannfarlig eller brennbar: Holdes vekk fra oksiderende stoff,

varme og flammer. Lagres vekk fra alle tennkilder og åpne flammer.
 Ta forholdsregler mot elektrostatisk oppladning. Spraybokser: Må ikke punkteres, selv ikke når de er tomme. Trykkbeholder. Må ikke utsettes for temperaturer over 50°C.
 Lagres som brannfarlig gass under trykk.

Lagringskategori**7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)****Særlig(e) bruksområde(r)**

Kontakt leverandør for ytterligere opplysninger.

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personbeskyttelse**8.1. Kontrollparametere**

Navn	CAS nr.	Referanse	Gj.snitt 8t.eksp.	Takverdi	Dato
propan	74-98-6	AN.	500/900 ppm/mg/m ³		
butan	106-97-8	AN.	250/600 ppm/mg/m ³		

Ingredienskommentar

AN = Liste over tiltaksverdier og grenseverdier for forurensninger i arbeidsatmosfæren
 A=Allergifremkallende, H=Hudopptak, K= Kreftfremkallende, M= Arvestoffskadelig
 R= Reproduksjonstoksisk, G=Maksimum grenseverdier for forurensning i pustesonen
 i forhold til en fastsatt referanseperiode på 8 timer, S= Korttidsverdi, T= Takverdi

Ventilasjon

Sørg for tilstrekkelig generell og lokal avtrekksventilasjon.

8.2 Eksponeringskontroll**Åndedrettsvern**

Ved utilstrekkelig ventilasjon eller hvis det er fare for innånding av damper/aerosoler, må det brukes egnet åndedrettsvern med filtertype brun A. Standard EN 149.

Håndvern

Arbeidshansker ikke påkrevd.

Øyevern

Øyevern ikke påkrevd.

Verneklær

Bruk hensiktsmessige verneklær for å beskytte mot langvarig eller gjentatt hudkontakt

DNEL

Ingen data.

PNEC

Ingen data.

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper**9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper**

Form/konsistens	Aerosol. Komprimert gass.		
Farge	Fargeløs.		
Lukt	Karakteristisk. Kokt kål (furfurylmerkaptan).		
Løselighetsbeskrivelse	Noe løselig i vann.		
Kokepunkt (°C, intervall)	-15	Trykk:	760mmHg
Tetthet (g/cm³)	0,5 (væske)	Temperatur (°C):	20
Relativ damptetthet (luft=1)	2,025 @15 °C, 760 mmHg		
Damptrykk	2,8 @15 °C / 8,3 @50 °C bar	Temperatur (°C):	
Luktgrense	0,5 % (furfurylmerkaptan)		
Selvantennelsestemp. (°C)	400		
Ekspløsjongrense (%)	1,8 - 10,2		

9.2 Andre opplysninger**HMS opplysninger**

Ingen kjente.

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Ingen reaktive grupper.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilt under anbefalte vilkår for oppbevaring og håndtering.

10.3 Mulighet for farlige reaksjoner

Farlig polymerisering

Polymeriserer ikke.

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå sterk oppvarming, åpen flamme og tennkilder.

10.5 Uforenlige materialer

Stoffer som skal unngås

Oksiderende materiale.

10.6 Farlige nedbrytingsprodukter

Spaltningsprodukter

Ingen farlige spaltningsprodukter ved anbefalte bruks- og lagringsbetingelser.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

Sensibilisering

Ingen kjente allergifremkallende egenskaper.

Genotoksisitet

Ingen kjente arvelige eller mutagene egenskaper.

Kreftfremkallende egenskaper

Ingen kjente kreftfremkallende egenskaper.

Reproduksjonstoksisitet

Ingen kjente, skadelige effekter på reproduksjonsevne, fruktbarhet eller fosterutvikling.

Innånding

Damp kan påvirke sentralnervesystemet og gi hodepine, kvalme, brekninger eller rus. Langvarig innånding av store konsentrasjoner kan skade åndedretsorganene. Bevisstløshet, mulig død. Gass eller damp fortrenger oksygen tilgjengelig for innånding (kvelningsfare).

Svelging

Lite sannsynlig eksponeringsvei. Produktet er i aerosolform.

Hudkontakt

Ved normal bruk forventes ingen hudirritasjon. Kontakt med flytende stoff kan gi frostskafer.

Øyne

Fare for frostskafer ved sprut i øyne, aerosol. Damp eller sprut kan gi øyeskade, nedsatt syn eller synstap.

Opptaksvei

Innånding. Hud- og/eller øyekontakt.

INGREDIENS:

propan

Toksisk dose, LD 50

>5000 mg/kg (oral rotte)

Toksisk kons., LC 50

513 mg/l/time (inh rotte)

INGREDIENS:

butan

Toksikologiske data

Akuttgiftighet. LC50 2 timer Innånding Mus 680 mg/l

Toksisk kons., LC 50

658 mg/l/4t (inh rotte)

INGREDIENS:

isobutan

Toksisk kons., LC 50

>50 mg/l/4t (inh rotte)

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

12.1. Giftighet

Økotoksisitet

Produktet skal ikke merkes som miljøfarlig i henhold til gjeldende regelverk. Dette utelukker ikke at tilfeldige større utslipp eller ofte gjentatte mindre utslipp kan ha en skadelig eller forstyrrende innvirkning på miljøet.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Fotokjemisk lett nedbrytbar i atmosfæren.

12.3 Bioakkumuleringsevne

	Bioakkumulerer ikke.
12.4 Mobilitet i jord	
Mobilitet	Produktet er meget flyktig og vil raskt fordampe til luft.
12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	
PTB/vPvB	Komponenten(e) er ikke identifisert som et PBT eller vPvB stoff.
12.6. Andre skadevirkninger	
	Ingen kjent informasjon.
INGREDIENS:	propan
LC50, 96 t, Fisk, mg/l	16,9
EC50, 48 t, Daphnia, mg/l	16,3
IC50, 72 t, Alger, mg/l	11,3
Bioakkumulasjonspotensial	BCF: 13,18
Fordelingskoeffisient (log Pow)	Komponenten er ikke bioakkumulerbar.
INGREDIENS:	butan
Bioakkumulasjonspotensial	BCF:33,88
Fordelingskoeffisient (log Pow)	2,89
INGREDIENS:	isobutan
LC50, 96 t, Fisk, mg/l	9,89
EC50, 48 t, Daphnia, mg/l	8,96
IC50, 72 t, Alger, mg/l	5,94
Bioakkumulasjonspotensial	BCF:26,92
Fordelingskoeffisient (log Pow)	2,82

AVSNITT 13: Disponering

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Generelt	Klassifisert som farlig avfall etter Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
Behandlingsmetoder	Avfall skal deponeres på en forsvarlig måte og leveres til godkjent behandlings- eller mottaksstasjon.
Avfallskode	16 05 04* gass i trykkbeholdere (herunder haloner) som inneholder farlige stoffer. 15 01 04 emballasje av metall. Den oppgitte EAL-kode er veiledende, og avhengig av hvordan avfallet er oppstått. Sluttbruker må selv vurdere valg av riktig kode.
Forurenset emballasje	Følg anvisning for destruering av brukt emballasje.

AVSNITT 14: Transportopplysninger

Transportfareseddel

VEITRANSPORT (ADR):

14.1 FN-nummer

UN-nr.	2037
UN-nr, sjøtransport	2037
UN-nr. flytransport	2037

14.2 FN-forsendelsesnavn

Varenavn, nasj.	BEHOLDERE, SMÅ, INNHOLDER GASS (ENGANGSBEHOLDERE MED GASS)
------------------------	--

Varenavn, internasj.	RECEPTACLES, SMALL, CONTAINING GAS (GAS CARTRIDGES)
14.3 Transportfareklasse(r)	
ADR-klasse	2
ADR faresedler	2.1
Klassifiseringskode	5F
Veitranportopplysninger	Tunnelrestriksjonskode: (D)
JERNBANETRANSPORT (RID):	
RID-klasse	2
RID faresedler	2.1
SJØTRANSPORT (IMDG):	
IMDG-klasse	2.1
EmS-nr.	F-D, S-U
TRANSPORT PÅ INNSJØER OG ELVER (ADN):	
FLYTRANSPORT (IATA-DGR / ICAO-TI):	
IATA/ICAO-klasse	2
IATA/ICAO-fareseddel	Flamm.gas
14.4. Emballasjegruppe	
14.5 Miljøfarer	
Transport på innsjøer og elver - opplysninger	Ikke relevant.
14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk	
	Ingen særskilte forholdsregler.
14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket	
	Ingen IBC-kode for bulktransport offshore (MARPOL).

AVSNITT 15: Opplysninger om bestemmelser

15.1 Sikkerhets-, helse- og miljøforskrifter eller lovverk som er spesifikke for stoffet eller blandingen

Regelverk	Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger EU-forordning 453/2010/EF, 1907/2006 (REACH), 1272/2008/EF (CLP), 790/2009/EF. Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). Transport av farlig gods: ADR/RID, IMDG, IATA/ICAO.
------------------	--

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Kjemikaliesikkerhetsvurdering	Kjemisk sikkerhetsrapport (CSR) er utarbeidet for produktet.
--------------------------------------	--

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Forklaring til R-setninger i avsnitt 3	R-10 Brannfarlig. R-12 Ekstremt brannfarlig.
Forklaring til setninger i avsnitt 3	H220 Ekstremt brannfarlig gass. H226 Brannfarlig væske og damp.
DSD/DPD	
Faresymboler	

Merking	F+,
Risikosestninger	R-12 Ekstremt brannfarlig.
Sikkerhetssetninger	S-2 Oppbevares utilgjengelig for barn. S-9 Oppbevares på et godt ventilert sted. S-16 Holdes vekk fra antenneskilder - Røyking forbudt. Trykkbeholder. Skal beskyttes mot sollys og må ikke utsettes for temperaturer over 50 °C. Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke når den er tom.
* Informasjon som er revidert siden forrige versjon av sikkerhetsdatabladet	
Revisjonskommentar	Revisjon 30.07.2014, nr. 1: erstatter sikkerhetsdatablad av 24.10.2011. Endret navn fra "Primus Power Gas (Samlingsdatablad)" til "Primus Power Gas/LPG Canister/Summer Gas/Winter Gas (Samledatablad)". Endret sammensetning. Ingen endring av produktets klassifisering.
Utarbeidet av	Essenticon AS, Leif Weldingsvei 18, N-3208 Sandefjord, Norge. E-mail: post@essenticon.no. Tlf.: +47 33 42 34 50 - Fax: +47 33 42 34 59 www.essenticon.com
Utstedelsesdato	24.10.2011
Endret dato	30.07.2014
Revisjonsnr.	1
Revisjonsnr. / erstatter datablad av dato	24.10.2011
Databladstatus	CLP 03 ATP
Signatur	R. E. Lunde
Forbehold om ansvar	Opplysningene i dette sikkerhetsdatablad er basert på vår nåværende kunnskap og på gjeldende regelverk og nasjonal lovgivning. Informasjonen er basert på sist tilgjengelige data og er kun gjeldende for produktets tiltenkte bruksområde. Ansvarlig for produktsikkerhet og fakta er Primus AB. Sikkerhetsdatabladet er opprettet med medvirkning av Amasis Konsult AB, Solna, Sverige og Essenticon AS, Sandefjord, Norge.